

PEYGAMBER EFENDİMİZİN'İN İHVÂNI OLMAK: ŞEREF VE SORUMLULUK

el-Hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Nahmedühû bi-cemî'i mehâmidih lehü'l-hamdü kemâ yenbeğî li-celâli vechihî ve li -azîmi sultânih ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn senedinâ ve mededinâ Muhammedini'l-Mustafâ ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ'.

Emmâ ba'd.

Fe'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdele'l-hedyi hedyü seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerre'l-ümûri muhdesâtühâ ve külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahü aleyhi ve selleme ennehû kâl.

مَتَى أَلْقَى إِخْوَانِي؟ قَالُوا: أَلْسْنَا إِخْوَانَكَ؟ قَالَ: بَلْ

أَنْتُمْ أَصْحَابِي. وَإِخْوَانِي الَّذِينَ آمَنُوا بِي وَلَمْ

يَرُونِي، أَنَا إِلَيْهِمْ بِالْأَشْوَاقِ.

*Metâ elkâ ihvânî? Kâlû e lesnâ ihvânek?
Kâle bel entüm ashâbî ve ihvânî ellezîne
âmenû bî ve lem yeravnî ene ileyhim bi'l-
eşvâk.*

Enes b. Mâlik *radiyallahu anh'*ten rivayet edilmiş.

Her zaman olduğu gibi, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin mübarek hadîs-i şerîflerini, *Râmûzü'l-ehâdîs* isimli hadis mecmuasından ve onun şerhi olan *Levâmiu'l-ukûl* adlı eserden takip ediyoruz.

Dersimizin mukaddimesinde, metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerîf, Enes b. Malik *radiyallahu anh'*ten rivayet edilmiştir. Bu hadîs-i şerîfin mevzuu sizlersiniz.

*Metâ elkâ ihvânî kâlû e lesnâ ihvânek?
Kâle bel entüm ashâbî ve ihvânî ellezîne*

âmenû bî ve lem yeravnî ene ileyhim bi'l-eşvâk. “Kardeşlerime ne zaman mülaki olacağım? İhvânıma ne zaman kavuşacağım? Orada mevcut bulunan sahabe-i kirâm, bu enteresan cümle üzerine hayretle sormuşlar: ‘Ey Allah’ın Resûlü! Biz senin ihvanın değil miyiz?’

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki; ‘Hayır, aksine bilakis, siz benim ashâbımsınız. İhvanım ise beni görmediği halde bana inanmış olan kardeşlerdir. Daha sonra gelip benim devrime yetişmediği halde, beni görmediği halde, bana inanmış olanlardır. Ben onlara karşı nice şevkler duymaktayım.’”

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri lütuf ile buyurmuşlar ki;

Metâ elkâ ihvânî. “Kardeşlerime ne zaman mülâkî olacağım. İhvânıma ne zaman kavuşacağım? Ne zaman onlarla beraber olacağım?” *Kâlû.* “Orada mevcut bulunan sahabe-i kirâm *rıdvanullahi teâlâ aleyhim ecmaîn* bu enteresan cümle üzerine, bu ifade üzerine, hayretle sormuşlar. *E lesnâ ihvânek?* “Ey Allah’ın Resûlü, biz senin ihvânın değil miyiz,

kardeşlerin değil miyiz?”

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki;

Kâle bel entüm ashâbî. “Hayır, aksine, bilakis, siz benim ashâbımsınız.” *Ve ihvânî el-lezîne âmenû bî ve lem yeravnî.* “İhvânım ise beni görmediği halde, bana inanmış olan kardeşlerdir. Daha sonra gelip benim devrime yetişmediği halde, beni görmediği halde, bana inanmış olanlardır. Benim ihvânım, kardeşlerim onlardır.”

Resûlullah’ın kardeşleri. Onu görmediği halde ona inanmış olanlar; sizler, bizler...,

Allahu Teâlâ hazretleri cümlemizi bunun şerefini, kadr u kıymetini bilenlerden eylesin.

Ene ileyhim bi’l-eşvâk. “Ben onlara karşı nice şevkler duymaktayım. ‘Ah o ihvânıma bir kavuşsam’ diye nasıl bir sevgi besleyip nasıl bir şevk duymaktayım.” diye, Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş.

Hepiniz bu hadîs-i şerifi ezberleyin de ona göre ayağınızı denk alın.

a. İman Bakımından Hayran Olunacak Kimseler

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri bir gün şöyle buyurmuş:

Amr b. Şuayb babasından; o da dedesinden nakletmiş.

“İman bakımından, halkın mahlûkatın arasında sizin en çok hayretinizi çeken, sizi hayran bırakan, şaşırtıcı bir durum arz eden varlıklar kimlerdir, söyleyin.”

Kâlû el melaïke. “Bu soru üzerine Peygamber Efendimiz’e cevaben dediler ki; ‘Meleklerin imanına hayret ederiz. En güzel onların imanıdır, imanları kuvvetlidir, çünkü günahsız varlıklar, hiç günahları yok, suçları yok. Bizim gibi düşe kalka yürümeye çalışıp yüzü gözü çamur olmuş, elleri dizleri bulaşmış, etekleri alude insanlar gibi değiller ki günahsız varlıklar” diye, sorulduğu zaman onlar hatırlarına gelmiş.

Peygamber Efendimiz bakın nasıl, malumatı sorarak, cevaplarını alarak, yoklayarak, onların yanlışlıklarını düzelterek, etrafındaki

insanların zihnine yerleştiriyor.

Buyurmuş ki;

Ve mâ lehüm lâ yü'minûn ve hüm inde Rabbihim. “Onlar Rablerinin yanında iken onlara ne oluyor da inanmayacaklar. Mümkün mü? Melekler, Allahu Teâlâ hazretlerinin huzurundalar, her şeyi görüyorlar. Onlar inanasın da kimler inansın? Onların imanlarında şaşılacak bir şey yok ki.”

O halde melekler değilmiş. Gördükleri için onların imanlarında şaşılacak bir şey yok. Normal olarak inanmaları lazım. Elbette inanmaları lazım.

Kâlû fe-nebiyyün. “O halde peygamberlerdir.” *Ve mâ lehüm lâ yü'minûn. Vallâhu yenzülü aleyhim.* “Onlar niye inanmasınlar? Vahiy kendilerine iniyor. Allah hitap ediyor. Allah'a iman etmemiş olurlar mı? Kendilerine vahiy iniyor.” *Kâlû e fe nahnü.* “Bilemedik yâ Resûlallah, yoksa iman bakımından en kuvvetliler biz miyiz? Madem peygamberler değil, melekler değil; yoksa biz miyiz?” diye sordular, tereddütlü tereddütlü.

Peygamber Efendimiz buyurdu ki;

Ve mâ leküm lâ tü'minûn beyne azzîküm.

“Siz niye inanmayacaksınız? Ben sizin karşınızdayım. Pırıl pırıl, nur. Peygamber içinizdeyken inanmamak olur mu?”

Fe-kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem. “Baktı ki cevap çıkmadı. Peygamber Efendimiz o zaman buyurdu ki.” *İnnâ ecebe'l-halkı ileyye îmânen le kavmün yekûnûne min ba'dî yecidûne suhufen fîhâ kitâbün yû'minûne bimâ fîhâ.* “Benim nazarımda iman bakımından en hayran kalınacak insanlar o kimselerdir ki onlar benden sonra gelir; bazı yazılı sayfalar bulurlar, içinde yazılar vardır; bazı kitaplar bulurlar, içinde yazılmış malumat, bilgiler vardır. O kitaplara iman ederler. Karşılarında peygamber yok, başka kimse yok.”

Ama işte, “Kur'an” diye öpüp başımıza koyuyoruz, işte “Resûlullah'ın hadisleri” diyoruz. Ta dağları dereleri, denizleri aşırp “Resûlullah'ın hadisini dinleyeceğiz.” diye geliyoruz, elhamdülillah! Allah bizi takliden

yaptığımız imanın hakikatine erenlerden eylesin. O şuura sahip eylesin.

Peygamber *sallallahu aleyhi* ve sellem hazretlerinin ihvanı olmak şerefinin, ne kadar büyük bir şeref olduğunu idrak edip de onun ihvanlığına aykırı iş yapmayanlardan eylesin.

Yakıştır mı?

Resûlullah'ın ihvânı olalım, kardeşleri olalım, o bize şevk duysun, biz ondan uzak duralım, biz onun yolundan ayrı yol çizelim, başka yollara gidelim. Amerikalının, İngiliz'in, Rus'un, Çin'in, dünyanın neresinde fikir varsa hepsi Türkiye'de.

Sübhanallah! Ya dünyanın en sağlam fikri, en güzel fikri bizde. Dünya dönüp dolaşıp mü'min oluyor, siz nereye gidiyorsunuz?

Dünya'yı dönüyor, dolaşıyor müslüman oluyor. Akli başında insanlar, biraz namusu olanlar, biraz haysiyeti olanlar, biraz dünyanın boşluğunu hissedip de bir gün gelip ahirete göçeceğini anlayanlar, hissedener, aklını başına devşiriyor da, Peygamber *sallallahu*

aleyhi ve sellem hazretlerinin kıymetini anlıyor, Kur'ân-ı Kerîm'in şaşası karşısında gözleri kamaşıyor, müslüman oluyor.

Kanadalı bir şahıs geldi, kapıdan oturduğumuz salona girdi. Tipi zenci, giyinişi Amerikalı.

“İsminiz nedir?” diye, İngilizce sordum.

“Yahya” dedi. Ben “John” falan diyecek diye bekliyorum. “Yahya, ben yedi senedir müslümanım” dedi.

“Peki, nasıl müslüman oldun?” dedim.

“Beni Kur'ân-ı Kerîm müslüman etti.” dedi.

Kimisi Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin hadisini okur, oradan yola gelir. Kimisi Kur'ân-ı Kerîm'i okur, oradan yola gelir. Biz de doğru yolda iken, başka yol arıyoruz.

فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ

Fe-mâzâ ba'de'l hakki ille'd-dalâl.

İnsan haktan sonra bir başka yol seçerse

nereye gider?

Dalaletten başka bir imkân var mı? Hak-tan ayrılıyorsun. Nereye gidersen git¹.

Hak yoldan çıkıyorsun, saptın; nereye gi-diyorsun?

Nereye gideceğini bilmem; oraya gider-sin, buraya gidersin ama hakka gitmezsin. Çünkü hak yolu bıraktın, başka bir yere gidi-yorsun. Nereye istersen git. Hak yol bir tane, ondan sonra nereye tâbi olursan, tâbi ol, kıy-meti yok. Hak yol bir tane; o caddeyi bıraktık-tan sonra gideceğin yere varamayacaksın. O caddenin sonunda cennet var. O yolu bırakı-yorsun, başka bir istikamete gidiyorsun. Ne-reye gidersen git. Allah akıl fikir versin, Allah şuur versin, Allah imanın tadını dimağımıza yerleştirsin, imanımızın lezzetini duya duya yaşamayı nasip etsin.

O imanla fedakârlık da güzeldir, hasta ol-mak da güzeldir, ölmek de güzeldir, yaşamak da güzeldir, aç kalmak da güzeldir, tok olmak

¹ 10/Yunus, 32.

da güzeldir, hepsi güzeldir. Hepsi o imanla tatlanır. O iman olmadıktan sonra ne köşkle- rin kıymeti var, ne sarayların, ne mevkilerin, ne makamların.

b. İnsana Verilen En Büyük Nimet

İnsanın en büyük nimeti nedir? İnsanı en çok mutlu edicek şey nedir?

“Sıhhat.”

Hayır!

Hasta insanlar mutlu olmaz mı hiç? Yandı mı şap gibi. İnsanın mutluluğu, imanındadır. İmanı varsa hasta da olsa mutlu olur. “Tenini kurtlar yiyen, kurt yedikçe şükreden, Eyyüb Peygamber yatar şu toprakta. Kurt yiyor, üstü kurtlanmış, yaralanmış, berelenmiş, ama sabrediyor.

إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نِعْمَ الْعَبْدُ

*Innâ vecednâhü sâbirâ.*² “Biz onu sabırlı

² 38/Sad, 44.

bir kul olarak bulduk.” *Ni’me’l-abd*. “Ne güzel kuldur!” diye, Eyyüb *aleyhisselam*’ı methediyor.

Biz de hemen küçücük bir şeyden açarız ağzımızı, yumarız gözümüzü, basarız feryadı. Sabrın ecrini kaçıırırız.

es-Sabru inde sadmetü’l-ûlâ.

مَثَلُ أَصْحَابِي وَأُمَّتِي مَثَلُ الْمِلْحِ فِي الطَّعَامِ، لَا
يَصْلُحُ إِلَّا بِالْمِلْحِ

Meselü ashâbî ve ümmetî meselü’l-milhi fî’t-taâmi lâ yaslühu illâ bi’l-milh “Benim ashâbımın ve ümmetimin durumu, tuzun durumuna benzer. Malum, yemek tuzsuz olunca tadı olmaz. Nasıl yemeğin tadı tuz ekince geliyorsa işte benim ashâbımın durumu da, ümmetimin durumu da o tarzdadır.”

Bu da Enes b. Mâlik *radiyallahu anh*’ten rivayet edilmiş. Suyûtî “hasen” demiş.

Peygamber Efendimiz, bu hadîs-i şerîfte yine ashâbını ve ümmetini methetmiş.

Buyuruyor ki;

“Benim ashabımın ve ümmetimin durumu tuzun durumuna benzer. Malum, yemek tuzsuz olunca tadı olmaz. Nasıl yemeğin tadı tuz ekince geliyorsa işte benim ashabımın durumu da ümmetimin durumu da o tarzdadır.”

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin ashâbı yıldızlar gibidir. İnsan hangisine uysa doğru yolu bulur.

Çünkü nurlarını o nûr-u nübüvvetten almışlar, terbiyeyi Peygamberlik medresesinde görmüşler. Onun huzurunda diz çöküp görmüşler. İnsan hangisine uysa hak yolu bulur. Onların hayatlarını okumamız lazım. Onları kendimize örnek almamız lazım. Nasıl fedakârlıklar yapmışlar, nasıl çalışmışlar, nasıl yaşamışlar, nasıl harcamışlar, nasıl kazanmışlar?

Ebû Eyyüb el-Ensârî hazretleri, Peygamber Efendimiz'in ashâbından, İstanbul'da medfun.

Bu yollar yürümele biter mi?

Ta Medine-i Münevverelerden, Hicazlardan kalkmış, gelmiş; burada medfun. Kimisi Orta Asya'da, kimisi Anadolu'nun falanca yerinde, kimisi dünyanın başka taraflarında; her birisi bir tarafa dağılmışlar.

Neden?

Gaye, Allah'ın dinine hâdim olmak, hizmet etmek, Allahu Teâlâ hazretlerinin yolunda çalışmak.

İhtiyar hâliyle;

“Verin benim mızrağımı, kılıcımı, kınımı, zırhımı; ben cihada gideceğim.” demiş.

“Sen yaşlandın, sen artık otur.” demişler.

“Yok.” demiş, “Bu âyet-i kerimede ihtiyarlar müstesna kılınmış mı, ihtiyarlar müstesna diyor mu, onlar cihat yapmasın diyor mu? Demiyor. O halde ben cihada gideceğim.”

Şemseddîn-i Sivâsî hazretleri, Allah şefaatine nâil etsin. Osmanlı devrinin büyük evliyâullah şahsiyetlerinden, bir muhterem kişi, meşâyih-i izâmdan. Rüya görmüş. Cihada gitmesi gerektiğine kâni olmuş.

İhvânının uyanıklarından bir tanesine diyor ki;

“Ben rüyada şöyle şöyle gördüm. Bana cihat emrediliyor.”

Diyor ki;

“Üstadımız, Efendimiz, zât-ı aliniz daha iyi bilirsiniz ama yaşlandınız, vücudunuza zaaf geldi. Atlar üstünde ta Sivas’tan kalkacaksınız, İstanbul’a geleceksiniz. Oradan kalkacaksınız ta Macaristan’a, Avusturya’ya kadar gideceksiniz. Siz büyük cihadı yapın, nefis ile olan cihadı yapın.”

Malum Peygamber Efendimiz’in bir hadîsi şerîfinde geçiyor ya, bir grup sahabe-i kirâm, savaştan dönmüşler, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

“Küçük cihattan büyük cihada geldik. Kişinin kendi nefsi ile mücadele, mücahede etmesi meselesine geldik.”

Medine’ye geldiler. Medine’de savaş bitiyor mu? İnsanın içinde çeşitli duygular var, çeşitli fikirler var. Şeytan herkesi bir başka türlü

aldatır. Herkesin damarının içinde kanın dolaştığı gibi dolaştığı bildiriliyor.

Herkese bir başka sûretten bakar, neden hoşlanıyor, neden hoşlanıyorsa, o yoldan bir çaresini bulur, onu alt etmeye çalışır, kusur işlettirmeye çalışır, günah işlettirip cehennem düşürmeye çalışır.

Onun için insanın nefse ve şeytana fırsat vermemesi lazım.

Bu tasavvuf dediğimiz, tarikat dediğimiz şey nedir?

İnsanın kendi nefesine fırsat vermemesi. Allah'ın emrine râm olması, nefsinin, şeytanın söylediği yoldan gitmemesi. “Yoksa taç değildir, hırka değildir, tesbih değildir, seccade değildir.” diye büyükler söylüyor. Huydur, davranış tarzıdır, hareket tarzıdır.

Nasıl yaşıyorsun, nasıl davranıyorsun? Etrafın ile muamelen nasıl, günün nasıl geçiyor? Kimse kendisini aldatmasın. İşte insanın kendi nefsi ile mücahede etmesi, büyük cihat oluyor.

“Zât-ı aliniz büyük cihatla meşgul olun.

Ötekisi, düşmanla gidip savaşmak küçük cihat.” demiş.

“Yok.” demiş, “Rüyada gördüğüm işaretler, benim fiilen gidip de orada düşmanla çarpışmam gerektiğini gösteriyor. Onun için hazırlık yapalım.” demiş.

Başlamışlar kılıç yaptırmaya, kın yaptırmaya, ok yaptırmaya, zırh yaptırmaya, neyse, savaş için, cihat için ne lazımsa onları hazırlamaya başlamışlar. Hazırlık iki sene sürmüştü. “Kılıçlar, kamalar, kınlar, oklar, mızraklar yapılacaktır.” diye, iki sene hazırlık sürmüştü.

İki sene sonra padişah'tan bir ulak, bir haberci Sivas'a geliyor.

“Efendim, padişah'tan bir haberci geldi.” diyorlar.

Şeyh efendinin huzuruna geliyor.

“Padişah hazretlerinin, zât-ı âlinize selâmı var, Avusturya üzerine sefer açmayı düşünüyor. Zât-ı âlinizin de bu seferde bulunmanızı rica ediyor.” diyor.

“Zaten iki senedir hazırlık yapıyorduk.”

diye cevap veriyor.

Ondan sonra kalkıyorlar, İstanbul'a geliyorlar.

İstanbul'da padişah Şemseddîn-i Sivâsî *kaddasallahu sirruh* hazretlerine diyor ki;

“Efendim biz size haber göndermeden iki sene önceden cihat hazırlığına girişmişsiniz. Önceden hazırlanılmaya başlanmasından anlaşıldığına göre acaba yanınızda bu gideceğimiz seferin sonucu ne olacak diye de bir bilgi var mı? Bir işaret var mı acaba? Nasıl olacak bu sefer? Düşmanın karşısına çıkacağız, ne olacak hâlimiz?”

“Allah'ın lütf u keremiyle zafer bizimdir padişahım, telaşlanma.” diyor.

Buradan çıkıyorlar, ta Bulgaristan, Yunanistan, Yugoslavya, Avusturya'ya kadar varıyorlar. Eğri kalesi önlerinde düşman deniz gibi. Yedi yüz bin midir, daha fazla mıdır, böyle rakamlar söylüyor. Tarih kitaplarına bakacağım, rakamını öğreneceğim.

Düşman çok. Çok da iyi hazırlanmışlar.

Toplar, silahlar, barutlar; teçhizatı çok kuvvetli. Osmanlı ordusunun bir kanadına bir saldırıyor, o kanadı geriletiyor; öbür kanadına bir top atışı, arkasından bir saldırıyor, o kanadı geriletiyor. Padişahın hazine-i hümâyunu yağmalanmaya başlanıyor. Orta taraf da gidiyor. Padişah ümitsizliğe düşmüş ve çok perişan olmuş;

“Çağırın şu Şeyh Efendi’yi!” diyor, çağırıyorlar.

“Hocaefendi, ne oldu, hani zafer bizim olacaktı, nedir bu hal? Bozgun başladı. İki taraf çekildi. Padişahın hazinesi de yanındaki teçhizat, levazımat, para pul, askere verilecek, alınacak şeyler de elden gidiyor.” diyor.

“Merak etmeyin, padişahım.” diyor. “Biraz sonra ‘Behram Paşa’ diye birisi gelecek; ondan sonra durum değişecek. Hiç telaşlanmayın, metin olun.”

Hakikaten biraz sonra “Behram Paşa” diye birisi, bir yerden imdada geliyor. Arkasından bu yaşlı pîr-i fânî eline kılıcı alıp fiilen

savaşın içine giriyor. Arkasından askerler toparlanıyorlar, büyük bir zafer kazanıyorlar. “Osmanlıların Eğri zaferi.”

Geçtiğimiz senelerde Avusturya’da bayram yapmışlar. “İkinci Viyana’da biz geri çekilmek zorunda kaldık.” diye, düğün, bayram, merasimler, şunlar bunlar. Papa bile gitmiş. “İşte Türkler burada geri çekildiler.” diye.

Bak âlem, kendi tarihine nasıl bağlı! Bir defa biz Viyana’yı kuşatmışız ikinci defa, aramızda ihtilaf çıkmış. Kırım’dan gelen asker ile buradan giden asker arasında ihtilaf çıkmış, Kırım askeri savaşa katılmayıvermiş. Yoksa Viyana’nın Kalemдар tepesine kadar gelmişler; şehir, surlar ayaklarının altında. Oraya otağ kurmuşlar.

Şimdi orada bir kilise var. Kiliseye de bir resim yapmışlar; *lâ ilâhe illallah* bayrağı aşağı inmiş, hac yukarı çıkmış.

Bak ihtilaflardan neler oluyor?

Adamlar şehrin, Viyana’nın en büyük caddesine, Maria Hilfer Strasse diye isim koymuşlar. Maria Hilfer Strasse “Bize yardım eden

Meryem.” “Yardım etmiş de Türkleri def etmişler.” diye.

Papa geliyor, orada kutlama yapıyorlar. Viyana bozgunu ve yahut İkinci Viyana muhasarasının yıl dönümünde öyle büyük bir merasim yapmışlar.

“Yunanlı komşularımız darılmasın.” diye, biz İstanbulumuz’u almayı kutlayamadık.

Onlar bizi darıltmayı hiç düşünüyorlar mı? Bak tarihine nasıl bağlı. Caddelerine o ismi koymuşlar, hatıraları korumuşlar. Bizim padişahın otağının olduğu yere, yahut komutanın otağının olduğu yere kilise dikmiş.

c. Müslüman ve Kavmiyetçilik

Herkes tarihine sımsıkı bağlı; senin tarihin nerede?

“Tarihle, coğrafyayla işimiz mi var? Biz müslümanız. Eski kavmiyetçilik şeyleriyle ilgin ne?”

Kavmiyetçilikle ilgim yok da... Dedelerin yanlış yolda olsa neyse ne.

Ama dedelerine bir vefa borcun yok mu?

Azıcık bir vefa borcun yok mu? O dedelerini sen anlamazsan başka kim anlayacak? Sen de aleyhinde konuş, sen de kötüle, karala; kim anlayacak başka?

İşte öyle bir zafer kazanılmış. Hiç kimse- nin haberi yoktur. Nerelerde, ne zaferler ka- zanılmış? Ne zaferlerimizden haberimiz var ne bozgunlarımızdan. Ne bozgunlarımızın neden olduğundan haberimiz var ne de zaferleri na- sıl kazandığımızdan haberimiz var.

Sanıyoruz ki sayı üstünlüğü.

Değil! Düşman daha fazla.

Sanıyoruz ki teçhizat üstünlüğü.

Değil! Onların teçhizatı daha kuvvetli.

Ne?

İman!

İman, Allah yolunda şehit olamayıp geri döndüğü zaman üzüntü duyan insanların hâlet-i rûhiyesi. “Allah yolunda ne kusur işle- dim ki canımı veremedim geliyorum.” diye düşünen zihniyet.

Sen şimdi bunu soyup atıyorsun? Ama

gâvur Armagedon savaşına hazırlık yapıyor. “Bir büyük savaş olacak.” diye, boyuna hazırlık yapıp duruyor ve bizim içimize de yayıyor, bizim içimizden de sizlerden bizlerden adam toplayıp kandırmaya çalışıyor, kendi tarafına çekmeye çalışıyor. Ve bayrak aleyhinde neşriyat yapıyor, ordu aleyhinde neşriyat yapıyor, askerlik aleyhinde neşriyat yapıyor.

Bizim dinimiz askerliği, cihadı, silahı hepsini takviye ediyor. Bizim dinimizin, bizim memleketimizin hayatıyeti için ehemmiyeti var. O öyle değil; herkesin gözünde dinimiz hor hakir. Bayrağın, dinin, imanın, askerinin, Allah yolunda cihat etmenin aleyhinde olan o zihniyet yayılıyor. Almanya’da bizim işçilerimizden, o zihniyete tâbi olanlara, “Dört yüz mark vereceğiz.” diyorlarmış. “Gel gir, dört yüz mark vereceğiz.”

Dört yüz markı hesaplarsan kırk beş elli bin lira para eder. Hadi, giriyor oraya.

Aklınızı başınıza toplayın. İman bizi bu hâle getirdi. İmansız gidersek, *hasire’t-dünyâ ve’l-âhire*, dünyamız da mahvolur, âhiretimiz de mahvolur. Dünya da mahvolur, âhiret de

mahvolur.

Bu imanın kadr u kıymetini bilelim. Bak Resûlullah “Canımız hoş olsun.” diye, bize asırların ötesinden nasıl iltifat eyliyor. Nasıl “ihvânım” diye asırların ötesinden iltifat eyliyor.

Onun için Allahu Teâlâ hazretlerine vefa gösterelim.

Ahdinize sâdık kalın, bu yoldan ayrılmayın, bu imanın kadr u kıymetini bilin.

مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا لَقِيَ الْمُؤْمِنَ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ كَمَثَلِ

الْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا

Meselü’l-mü’mini izâ lekıye’l-mü’mine fe-selleme aleyhi ke-meseli’l-bünyâni yeşüddü ba’duhû ba’dan. “Bir mü’min öteki mü’min ile karşılaşır ona selam verir, *selamün aleyküm* derse bu, binanın, kilit gibi birbirlerine kenetlenmiş taşları gibidir; birisi ötesini takviye eder.”

Ebû Musa el-Eş’ârî hazretlerinden rivayet

edilmiş. Müslümanların nasıl olması gerektiğini anlatan bir hadîs-i şerîf.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

Meselü'l-mü'mini iza lekıye'l-mü'mine.

“Başka müslüman ile karşılaştığı zaman müslümanın durumu, misali neye benzer, ne gibidir?” *Fe-selleme aleyhi.* “Ona *selamün aleyküm* der de, selam verirse.”

“Bir mü'min öteki mü'min ile karşılaşır ona selam verirse bu neye benzer?”

Ke-meseli'l-bünyâni yeşüddü ba'duhû ba'dan. “Binanın, kilit gibi birbirlerine kenetlenmiş taşları gibidir. Birisi ötesini takviye ediyor, taşlar da koca duvar oluyor ya onun gibi...”

Şu caminin mihrabına bakın, taşlar nasıl kenetlenmiş; aralarında hiç boşluk yok. Nasıl sağlam. O taraftan yıkılacak gibi bir hal var mı? Duvarlara bakın; camların içindeki kalınlıklardan yukarıya kadar bu kadar kalın, altında emniyetle oturuyoruz. Bak üstümüz taş ama; “Bu kubbe üstümüze düşecek.” diye korkmuyoruz.

Neden?

Taşlar birbirlerine kenetlenmiş.

Yeşüddü ba'duhû ba'dan. “Birisi ötekisini destekliyor, takviye ediyor, sımsıkı.”

“Hiç korkma hocam, bir şey olmaz, bu kubbenin üstü taş ama düşmez meraklanma, tasalanma, bir şey olmaz.” diyoruz, değil mi?

İşte mü'minler birbirlerine kenetlenmiş, böyle bir bina gibidir. Karşılaşıp da *es-selâmü aleyküm* dedikleri zaman muhabbet olduğu zaman, birbirlerini sevdikleri zaman birisi ötekisini destekliyor.

Ama bu zamanın mü'minleri, dinlerinin inceliklerini unutmuşlar. Birbirlerini sevmek değil, hocalarını sevmiyorlar. Birbirlerini sevmek bir tarafa, hocalarını sevmiyorlar. Gel de bunlarla uğraş.

مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الْعَطَّارِ، إِنْ جَالَسْتَهُ نَفَعَكَ، وَإِنْ

مَا شَيْتَهُ نَفَعَكَ، وَإِنْ شَارَكَتَهُ نَفَعَكَ

Meselü'l-mü'mini ke-meseli'l-attâri izâ

câlestehû nefea ve *in mâ şeytehû nefea* ve *in şârektehû nefea*. “Mü’min, hoş koku satan attar gibidir. Mümin attara benzer. Otursan sana fayda verir, güzel kokusunu duyarsın, mest olursun. Beraber yürüsen hoşuna gider. Yanına gitsen hoşuna gider. Ortak olsan yine fayda verir.”

İbn Ömer *radiyallahu anh*’ten rivayet edilmiş. Yine mü’mini anlatıyor. İman sahibi mü’min kulu anlatıyor:

“Mümin, hoş koku satan attar gibidir. Mümin attara benzer.”

Attar, “ıtır” kelimesinden geliyor. İtır, “güzel koku” demek. Attar da “o güzel kokuları satan kimse” demek. Biz bunu dilimizde bozmuşuz, “aktar” yapmışız, k ile. Halbuki t harfi ile olacak. İki tane t ile. “Attar.”

“Mesleği ıtır satmak, güzel koku satmak olan kimse” demek.

Müslüman neye benzer?

Hoş koku satan kimseye benzer. Yanında sümbül kokusu var, gül kokusu var, şebboy kokusu var, yasemin kokusu var, hoş kokuların

her çeşidi var; satıyor. Oh!

İzâ câleste hû nefeeke. “Otursan sana fayda verir, güzel kokusunu duyarsın, mest olursun.”

“Oh, ne güzel kokuyor, şu adamın üstündeki esans, parfüm, ne kadar hoş, ne kadar güzel!” diye hoşuna gider.

Bir de aksini düşün, hani çirkin koksa, ağzı koksa, burnu koksa, üstü başı koksa?

Hani bir derici dükkânının yanından geçecek olsan Kapalıçarşı'nın o kısmından veyahut debbağlar çarşısından geçecek olsan insan nasıl fena oluyor, burnunu kapatıp geçmek istiyor. Kasapların bozulmuş etlerinin yanından geçsen yine aynı olur.

Öyle değil. Mü'min kimse “attar” gibidir, “güzel koku satan kimse” gibidir. “Yanında otursan sana fayda verir. Kokusu hoşuna gider.”

Ve in mâ şeytehû nefeeke. “Beraber yürüsen hoşuna gider.”

“Yanına gitsen hoşuna gider, onunla beraber yürüsen hoşuna gider.”

Ve in şârektehû nefeaake. “Ortak olsan yine fayda verir.”

Müslüman her halde, öteki kimselere zarar vermez, hayrı dokunur. Otursan müslümandan fayda görürsün.

Neden?

Tatlı söyler, hayır söyler. Allah’ın emrini söyler. Acı da olsa dost acı söyler, düşman güldürür.

“Kardeşim, senin bu yaptığın günahdır, yapma etme. Bu yaptığın gıybet oluyor, dedikodu oluyor, şöyle etme, böyle etme.” demesi lazım.

Hız. Âişe validemiz hakkında bir şeyler söylenmiş, dedikodular çıkmış. Kendilerine bu sözler nakledildiği zaman;

“‘Sübhanallah! Böyle şey olmaz, bu büyük bir iftiradır.’ demeli, değil miydi?” diyor

Kur'ân-ı Kerîm³.

“Ortaklık yapsan, beraber yolculuk yapsan, *mâ şeytehû* onunla yürüsen, müslümana yol arkadaşı olsan, hep hayır görürsün.”

Kendisini tercih etmez, yemeğin tatlı tarafını kendisine almaz, kendisi keyif tarafına bakmaz, yolculukta, yol arkadaşlığında, bakarsın, güzel huylar görürsün. Sana fayda sağlar. Eğer ortaklık yapsan yine fayda sağlar. Hile yapmaz, aldatmaz, kârı az göstermez, kasaya giren paranın bir kısmını cebine atmaz.

Müslüman böyledir, mü'min böyledir.

Neden böyledir?

Çünkü mü'minin kalbinde bir polis var. Bir de müfettiş var. Bir kontrolör var. Bir de hâkim var. Bir de savcı var. Mü'minin kalbinde bir sürü şey var. Onlar onu men ediyorlar, yaptırmıyorlar.

³ 24/Nur, 12-16.

“Bu parayı alamazsın, bu işi yapamazsın.” diye, kötü şeyleri men ediyorlar. “Yarın bunun hesabı var.” diye almıyor.

“Bu haram olduğundan karşılığını veremem, ben bu işe bulaşmayayım.” diyor.

Teklif ediyorlar; “Bak sen şu işe göz yum, görme, şu kadar para var!”

“Olmaz, yapamam!” diyor.

Öteki memurlar kızıyorlar; “Vay, ne biçim adam ya, bu bizim aramıza nereden geldi? Ne güzel hep beraber rüşvet alıyorduk. Bu adam geldi, işimiz bozuldu!” diyorlar, sevmiyorlar ama ağlamıyor, gülüyor biliyor ki âhirette hesabı var, dünyada da ne kendisi hayrını görür, ne çoluk çocuğu. “Bir yerden bir şekilde çıkar.” diye, biliyor.

Bu iman, herkesin peşine bir polis takmaktan daha önemli. Bunu herkesin desteklemesi lazım.

مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَمَثَلِ الزَّرْعِ لَا تَزَالُ الرِّيحُ تُفَيِّئُهُ،
وَلَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ يُصِيبُهُ بَلَاءٌ، وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ
كَمَثَلِ شَجَرَةِ الْأَرْضِ، لَا تَهْتَزُّ حَتَّى تُسْتَحْصَدَ

Meselü'l-mü'mini ke-meseli'z-zer'i lâ tezâlü'r-rîhu tüfeyyiühû ve lâ yezâlü'l-mü'minü yusîbühû belâü ve meselü'l-münâfiki ke-meseli şecereti'l-erzi lâ teh-tezzü hattâ tüstahsede. “Mümin buğday, arpa, vesaire gibi ekine benzer. Rüzgâr estiği zaman ekini bir o tarafa yatırır bir o tarafa yatırır. Daima ona imtihanlar, belalar isabet eder. Münafığın durumu ise pirinç bitkisi gibidir, dimdik durur. Öyle fazla bastırmaya gelmez; sallandığı zaman köklenecek gibi oluverir.”

Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'ten rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte mü'min ile münafığı mukayese ediyor.

Mümin neye benzer?

Mü'min ekine benzer. Ekin; buğday, arpa vesaire gibi...

Lâ tezâlû'r-rîhu tüfeyyiühû. “Rüzgâr esti mi daima onu o tarafa kıvrır. Rüzgâr estiği zaman, ekini bir o tarafa yatırır bir o tarafa yatırır.”

Kırılır mı?

Kırılmaz.

Kavak ağaçları devrilir de çıkar, ağaçları kopar ama buğdaylar yatar kalkar, yatar kalkar, rüzgârda sallanır, ondan sonra doğrulur. Rüzgâr bastırınca eğilir, ondan sonra doğrulur.

Peygamber Efendimiz neden böyle benzetmiş? Arkasından izah ediyor.

Ve lâ yezâlû'l-mü'minü yusîbühü'l-belâü. “Daima ona imtihanlar, belalar isabet eder.”

Bela, Arapçada aslında bizim Türkçedeki mânaya değildir. Arapçada bela, “imtihan” demek. İmtihanlara uğrar.

Başımıza o sıkıntılı işler de “bela” dediğimiz şeyler de imtihan için geldiğinden, büyüklerimiz onu kullanmışlar. Biz de belayı o manasıyla zihnimize yerleştirmişiz. Müslümana daima bela gelir, imtihan gelir:

Çocuğu hastalanır, başı ağrır, kolu ağrır, malı telef olur, ticareti kesat gider, işinde sıkıntı olur. Karşısındaki ona haksızlık eder, hakaret eder, yapmadığı şeyi itham ederler, yapmış gibi gösterirler. Daha başka çeşit çeşit şeyler olur. İmtihan dünyası, ne yapalım, sabrederse ne mutlu!

“Rüzgârın ekini eğdiği gibi eğilir doğrudur, eğilir doğrudur.”

Kırılmaz, mütevazı olduğu için kırılmaz.

Münafığa gelince...

Ve meselü'l-münâfiki ke-meseli şeceri'l-erzi. “Münafığın durumu ise, misali ise, pirinç bitkisi gibidir.”

Ürz, “pirinç bitkisi” demek. “Pirinç bitkisi gibidir, dimdik durur.” Dimdik durur, kıpırdama durumu yoktur. Öyle fazla bastırmaya gelmez.

Lâ tehtezzü hattâ tüstahsede. “Sallandığı zaman köklenecek gibi oluverir. Kökleninceye kadar sallamaya gelmez. Bir bastırıverdi mi kırılır, yatar. İŖe yaramaz duruma gelir.”

“Münafık tahammülsüzdür.” demek. Münafık olan kimse, Allah’a imanını olmadığından, içi başka, dışı başka olduğundan, kendisine bir hadise geldi mi kırılıp yere yatan bitki gibi olur. Eğilme kabiliyeti olmayan pirinç bitkisi, pirinç kökü gibi olur. Bir daha doğrulmaz. Tamam, bitti, kök kırıldı. Bir işe yaramaz.

Ama müslüman, mü’min kimse, ekin gibidir. Rüzgâr onu oradan oraya sallar, meylettirir, eğdirir, çeşitli hadiselerden geçer. İmanını sayesinde kırılmaz, yürür gider.

Bu hadîs-i şerîfte bize teselli vardır ki başımıza bir şeyler gelebilir, “Aldırma.” demek. Mevlâ bunu böyle nasip etmiş, ne yapalım, benim başıma gelmiş.

Hastalık, üzüntü, keder, gam... Müslüman bunlardan selametle çıkar. Kâfir, tahammül edemez, tabancayı alır, şakağına dayar, intihar eder, cehenneme gider.

Demek ki müslüman; “Ben Allah’ın has hâlis kuluyum, bana bu belalar nereden geliyor?” demeyecek; gelir.

Veyahut “Allah Allah! Ben Allah’ın kötü kulu muyum ki başıma böyle belalar yağıyor?” demeyecek.

Hayır, en büyük imtihanlar, belalar peygamberlere gelmiştir. Mertebesinin yüksekliğine göre derece derece öteki insanlara da gelir. Allah’ın iyi kullarına daha çok geliyor. Sabrettikçe derecesi artıyor.

Adamcağızın birisi, son nefesinde bir yudum su istemiş. Tam getirmişler suyu içecek, melek gelmiş, kanadıyla vurmuş, -kitaplar öyle yazıyor- su dökülmüş, içememiş; o sırada da ruhunu teslim etmiş. En son zamanda suyu içememiş. Ruhunu öyle susuz, suya hasret şeklinde teslim etmiş.

Öbür taraftan Allah’ın azılı düşmanı birisi, en son demlerini yaşıyormuş. Olmadık bir meyve istemiş. O memlekette bulunmayan, zor bulunan, mevsim dışı bir meyve istemiş. “Nereden tedarik edilecekse tedarik edin.”

denilmiş, getirmişler o meyveyi vermişler. Onu yemiş, oh, rahatlamış, canı öyle çıkmış.

Evliyâullahtan birisi, nasılsa;

“Yâ Rabbi! Bunu anlayamadım. Bu sevgili kulun, senin velî kulun son nefeste bir damla su içemedi; ötekisi de azılı düşmanın, ona da hiç akılda hayalde olmayan şeyi yedirdin, öyle canını aldın.” demiş.

“Velî kulumun, bir derece daha yükselmesini istedim. ‘Bir derece daha vereyim.’ diye, onu mahrum eyledim, vermedim. O hasretle gittiğinden derecesi daha yüksek oldu. Berikisine de ‘Al bu arzunu da verdim.’ diye, derecesi bir derece daha aşağı düştü. O kadar nimete, o nimetin sahibine yönelip de kulluk etmesi gerekmez mi? Etmiyor! ‘Al, bunu da al bakalım.’”

Hadi, dünyanın bütün nimetleri başına yığıldı, ne olacak?

Allah; “Müslümanlara ağır gelmese kâfir-

lerin çatılarının kenarlarını altından yapardım.” buyuruyor.⁴

Ne olacak?

İki paralık dünya, hepsi gidiyor işte! Ömrümüz gidiyor. Daha dün çocuk gibiyken şimdi sakalımıza ak düştü, dede olduk. Allah geride kalanlara akıl fikir versin, uyanıklık versin. Bu fâni dünya gelip geçiyor. İnsan fâniliğini anlarsa “uyanık” demektir. Anlamazsa kendisini ebedî yaşayacak gibi sanıp da birdenbire ölümle karşılaşırsa “gafil” demektir.

d. Mü'min Yağmura Benzer

مَثَلُ أُمَّتِي مَثَلُ الْمَطَرِ لَا يُدْرَى أَوَّلُهُ خَيْرٌ أَمْ آخِرُهُ

Meselü ümmetî meselü'l matari lâ yüdrâ evvelühû hayrün em âhirühû. “Benim ümmetim yağmura benzer; önü mü hayırlı, arkası mı hayırlı bilinmez.”

Bu demektir ki son zamanlarda yaşadığı

⁴ 43/Zuhruf, 33.

halde, Peygamber Efendimiz'e yakın devirlerde gelmediği halde, Allah'ın çok yüksek mertebe verdiği nice kullar vardır. Çok yüksek dereceler ihsan ettiği, nice kullar vardır. "Sonradan gelmez." diye bir şey yok.

Allah'ın nice hoş, hâlis kulları vardır ki bu devirde de vardır. Allah bu yeryüzünü iyi kulsuz bırakmaz. Daima Allah'ın iyi kulları vardır ama alnına yazılacak değil ya. Kimse bilmez, dışarıdakiler onun hâlini anlamaz, belki hakaret eder, belki iter kakar, belki kalbini kırar.

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfnde buyurmuş ki;

"Nice saçı başı dağınık, üstü toz toprak insan vardır ki Allah'ın sevgili kuludur ama kimse bilmez. Konuşsa kimse sözüne itibar etmez..."

"Sen kimsin ya, mevkiin var mı, makamın var mı, rütben var mı, paran var mı?"

Hiçbir şeyi yok; görünmüyor!

Kimse sözüne itibar etmez. Kız istese kimse kız vermez.

Nasıl bakacaksın benim kızıma? Evin var mı, barkın var mı? Geçimin ne, ayda ne kadar para alıyorsun?

Ama...

Lev ahsene ala'llâhi le eberrehû. “Eğer bir meselede yemin etse Allah ‘Onun yemini doğru çıksın.’ diye, o işi öyle yapar. Yeminini boşa çıkarmaz, doğru çıkarır.”

Demek ki, Allah’ın sevdiği nazlı kullar var. Allahu Teâlâ hazretleri onların kalbini kırmıyor, ne derse yapıyor. Ama dışarıdaki insanlar bilmez.

Onun için büyüklerimiz demişler ki; “Her geceni kadir bil, her gördüğünü Hızır bil.”

Karşısındaki adamı hor hakir görme.

Defter-i dîvânı sığmaz, söz gelir divâne-
den.

مَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ مَثَلُ الْعَطَّارِ، إِنَّ لَمْ يُعْطِكَ مِنْ
عَطْرِهِ أَصَابَكَ مِنْ رِيحِهِ؛ وَمَثَلُ الْجَلِيسِ السُّوءِ مَثَلُ
القَيْنِ، إِذَا لَمْ يُحْرِقْ ثَوْبَكَ أَصَابَكَ مِنْ رِيحِهِ

Meselü'l-celîsi's-sâlihi meselü'l-attâri in lem yu'tike min itrihî esâbeke min rîhihî ve meselu'l-celîsi sûi meselu'l-kayni izâ lem yuhrik sevbeke esâbeke min rîhihî. “Salih arkadaşın misali, güzel koku satan insana benzer. Salih arkadaş, oturup kalktığın, düşüp kalktığın salih kimse, hoş koku satan attara benzer. Eğer sana kokusundan vermezse bile hoş kokusu sana gelir. Hiç olmazsa tatlı tatlı kokar, hoş hoş kokar. Kötü arkadaş ise demirciye benzer. Eğer senin elbiseni yakmazsa bile pis kokusu gelir.”

Bu hadîs-i şerîf de Enes b. Mâlik *radiyalahu anh*'ten rivayet edilmiş. Yine insanların vasıflarıyla ilgili.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

Salih arkadaşın misali, güzel koku satan insana benzer. Salih arkadaş, oturup kalktığın, düşüp kalktığın salih kimse, hoş koku satan attara benzer. Eğer sana kokusundan vermezse bile hoş kokusu sana gelir. Hiç olmazsa tatlı tatlı kokar, hoş hoş kokar. Sana ‘buyur’ diye ikram etmese bile sen onun kokusundan faydalanırsın.”

Sen alsaydın, ne yapacaktın?

Sen de üstüne eline sürecektin, kokacaktın. İşte onun kokusu yine sana gelir. “Salih olan kimseden, insan her zaman faydalanır.” demek.

Kötü yoldan, kötü arkadaş ise demirciye benzer. Eğer senin elbiseni yakmazsa bile pis kokusu gelir.

Biliyorsunuz kömürler, kükürt kokuları, dumanlar, isler, paslar, demirci dükkânı çirkin kokar. İşte kötü arkadaş da demirciye benzer. Eğer sana sıçrayıp bir kıvılcım elbiseni kavurmazsa yakmazsa bile o kötü koku, pis duman vesaire, seni rahatsız etmeye yeter.

Demek ki insan iyi arkadaş edinmeye çalışmalı. Kötüsünden uzak durmaya çalışmalı. İyi arkadaş edinirse mutlaka bir faydası olur. Kendisine hiç hayırlı bir şey öğretip vermezse bile insan o arkadaşın güzelliğinden, kendisinin güzel olmasından istifade eder.

Ama kötü bir kimse ise doğrudan doğruya ona kötülük yaptıramazsa bile onun kötülüğünün ezası insanı rahatsız etmeye yeter.

Onun için arkadaşı seçmeli, iyi arkadaş seçmeye çalışmalı. İnsan kiminle konuştuğuna, kiminle ahbaplık, arkadaşlık ettiğine bakmalı.

Bu gibi hadîs-i şerîflerden yola çıkarak tasavvufta denmiştir ki; “Gafil insanlarla oturup kalkılmasın. Çünkü gaflet sirâyet eder. Kalpten kalbe akseder. Onun için insan hep uyanık ve iyi kimselerle, ârif ve kâmil kimselerle düşüp kalkmaya çalışsın ki onların iyiliği kendisine aksetsin, fayda görsün.”

Böyle söylerler, fakat bazen bu işin yanlış tatbikatı da oluyor.

Geçen gün gittiğim bir şehirde bir hacı efendi, hoş halli, mütevazı, boynu bükük, beyaz sakallı, iyi bir insan, komşularının hüsn ü şahâdet ettiği tatlı bir kimse anlattı:

“Bir gün bir köye gittik.” dedi. Oturuyorlarmış. “Sen dışarıya çık.” demişler.

Neden?

“Sen bizim arkadaşlarımızdan değilsin. Çık dışarı.”

Olduğu odadan çıkarmışlar. Onlar orada tesbih çekmiş, tesbih halkalarına bunu almamışlar.

“Sen ehl-i tarık misin?” dedim.

“Evet.” dedi. “Bolu’da rahmetli filanca şeyh efendi vardı. Ondan el almıştım. Nakşî yolundanım.” dedi.

“Peki, seni ıkartanlar?”

“Onlar da Nakşî yolundanmış ama filanca hoca efendiye bağlılarmış.”

Fesübhanallah! Kıyamet alameti. Allah’ın zikrinden, tesbihinden, ibadetinden çıkarıyorlar. Yanlış bir tatbikat. Olmaz böyle şey! Bu kadar ayırıcılık olmaz! Karşısındakini hasım gibi görüp de böyle hareket edilmez.

Allah bizi, müslümanları kardeş etmiş. Ne biçim şeyler, anlayamadım ki! Allah akıl fikir versin, uyanıklık versin!

مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ - وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَنْ

يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ - كَمَثَلِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْخَاشِعِ

الرَّائِعِ السَّاجِدِ

Meselü'l-mücâhidi fî sebîli'llâhi va'llâhu a'lemü bi-men yücâhidu fî sebîlihî ke-meseli's-sâimi'l-kâimi'l-hâşii'r-râkii's-sâcid.

“Allah yolunda cihat eden kimsenin misali, - Allah kimin kendi yolunda cihat ettiğini, kimin hakiki mücahit olduğunu daha iyi bilir ama- Allah yolunda cihat eden kimsenin misali oruç tutan, geceleri kalkıp namaz kılan, huşû sahibi, rükûlu, secdeli, âbid insana benzer.”

Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'ten rivayet edilmiş. Cihadın sevabına dair bir hadîs-i şerîf.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

Meselü'l-mücâhidi fî sebîli'llâhi. “Allah yolunda cihat eden kimsenin misali...”

Arada bir cümle söylemiş Efendimiz *sal-lallahu aleyhi ve sellem*, çok önemli.

Va'llâhu a'lemü bi-men yücâhidü fî sebîlihî. “Allah, kimin kendi yolunda cihat ettiğini daha iyi bilir.”

Her gördüğünü o gruba sokma!

Kimin hakiki mücahit olduğunu, Allah daha iyi bilir ama Allah yolunda cihat eden kimsenin misali neye benzer?

Kemeseli'-s-sâimi'l-kâimi'l-hâşii'r-râkii's-sâcidi. “Oruç tutan, geceleri kalkıp namaz kılan, huşû sahibi, rükûlu, secdeli, abid insana benzer.”

Bu hususta başka çok rivayetler var:

“Hiç orucunu bozmayan kimse gibi, devamlı oruç tutmuş gibi olur...”

Lâ yefturu min siyâmin ve lâ sadakatin hattâ yercia. “Cihat için çıkmış olan bir kimse evine dönünceye kadar hiç orucunu bozmadan oruç tutmuş gibi ecir alır. Hep sadaka veriyor gibi ecir alır. Hep namaz kılıyormuş gibi ecir alır. Hep geceleri kalkıp gecelerini ihyâ ediyormuş gibi sabahlara kadar yana yakıla ibadet ediyormuş gibi ecir alır.”

Onun için Allah yolunda cihadın eciri çok yüksek. Rahatı terk ediyorsun, evi barkı terk ediyorsun. Su bulunur mu bulunmaz mı, üstün başın kirleniyor, hamam yok, başını yıkamıyorsun, elbiselerini yıkayamıyorsun.

Karnın tam doymuyor, istediğin gıdaları bulamıyorsun; “Acaba düşman saldırır mı, şöyle olur mu, böyle olur mu?” diye geceleri korkuyla yatıyorsun. Düşmanla karşılaşırsan senden bir zorlusu mu gelecek, yaralanacak mısın, ayak altına mı düşeceksin, işkenceye mi uğrayacaksın. Zor iş!

Bunu neden yapıyor?

Fî sebîlillâh. Allah yolunda yapıyor. “İşte böyle bir insan; sabahlara kadar namaz kılan, her gün oruç tutan, huşûlu, rükûlu, secdeli insan gibidir.” buyurmuş, Peygamber Efendimiz.

Onun için eskiden beri bizim dedelerimiz, büyüklerimiz, bu gibi şeylere can atmışlar. “Rahat bir köşe bulup da orada keyfime bakayım, parayı kazanayım, yan gelip yatayım, gelsin çalgılar, içkiler vesaireler.” diyenler de

olmuş. Hâlâ da var.

Ama Allah rızası için gecesini gündüzünü zahmetlerle, Allah yolunda harcayan kimseler de olmuş; hâlâ vardır. İleriye doğru da olacaktır. Allah kendisi bizi biliyor ya, kendi yolunda çarpışan kimlerse onlardan, kendi yolunda çarpışanlardan, cihat edenlerden eylesin.

Burada geçmiyor ama Hocamız'ın (Mehmed Zahid Kotku) bu kitabının evvelki ciltlerinde geçmişti:

“Fî sebîlillâh cihat.”

Herkes anladım sanır ama aslında izah edilmesi gereken bir söz.

Allah yolunda cihat ne demek?

Hani böyle silahı eline alıyorsun, “Allah Allah!” diye düşmana saldırıyorsun, vuruşuyorsun, kanlar akıyor; ilk başta hemen böyle bir şey hatıra geliyor. Tamam, doğru, böyle; bu bir cihattır.

Böyle olmasaydı, bu memlekette, şu camilerde namaz kılamazdık, hadis okuyamazdık. Çünkü buralar bir ara düşman istilasına

uğradı.

Uğramadı mı?

Uğradı.

Buralara düşmanlar geldi, düşman zırhlı-
ları geldi, demirledi. Toplarını şehre çevirdi.
Buralara geldiler, şu Şehzadebaşı'nda bir ka-
rakol vardı, orada basmışlar, öldürmüşler.

“Oraya üniversite yapılacaktır.” diye, o ka-
rakol şimdi kalktı. Halbuki tarihî eser; onun
orada kalması lazımdı ama o işi yapanların ho-
şuna gitmezdi. O oradan kalktı.

Başka yer mi yok? Başka tarafı yap, orası
dursun. Oradan öbür tarafa atla, onu ortada
bırak!

Neden?

Bu millet dostunu, düşmanını bilsin. Unu-
tuveriyor; kim dost, kim düşman unutuveri-
yor. Hani o sıkıntılı zamanlarda; “Allah Allah!
deyip de bu memleketi korumak için çalışmış,
çarpışmış insanlar unutuluyor sonra.

Olur mu?

Biz bugün burada nasıl duruyoruz?

Onların sayesinde duruyoruz.

Kadınlar çalışmış, erkekler çalışmış, yerlerinden yurtlarından olmuşlar.

Galiba geçen sefer anlattım:

Bir hacı amcamız; “Gümüşhane’den otuz iki kişi olarak çıktık. Ankara civarına geldik, üç kişi kaldık. Otların her çeşidini otladım.” dedi.

Nerede buğday bulacaksın da onu çiğneyeceksin. Otların her çeşidini otladım.

“Hani kırıldığı zaman içinden süt çıkan otlar zehirli” derler, “değil hocam” dedi, “zehirli değil, onların hepsini yedim. Ağzılarım yara oldu.”

Şimdi ekmeği beğenmeyiz, biraz kurudu mu atarız. Git biraz lokantaların önüne, dolaş biraz, şöyle şehrin, şu apartmanların kapıları önündeki şeylere bir bak.

Bir gün rahmetli hocamla fakülteden çıktık, yürüyoruz.

“Gel Esad.” dedi.

Allah Allah, yaşlı adam. Saçı sakalı bembeyazdı. “Gel buraya bak.” dedi. Beni bidonun yanına kadar götürdü. Apartmanın önünde bidon var. Ağzına kadar gıda dolu. Çöp tabi. O bilir kıymetini. Harp gördü, sıkıntı gördü, üzüntü gördü.

Bu nesil bilmez ki!

Bu nesil, babasının parasıyla araba alıp Moda caddelerinde tokuşturmasını bilir. Babası zengin; parayı alır, bir araba alır, “Hadi bakalım hangimizin arabası daha iyi tokuşacak?” diye, yarış yapıyorlarmış, masal değil! “Bakalım hangisi daha dayanıklı olacak? diye yumurta kırar gibi, hızla çarpıştırıyorlar.

Bu nesil bilmez ki düşman nedir? Sıkıntı nedir, açlık nedir? Elem nedir, susuzluk nedir? Düşmanın hakaretine uğramak nedir? Çalıları çırpılları yakmışlar, kırbaçla; “Hadi bakalım, gir içine!” diye.

“Babam, dedem alim insandı.” diyor. Anlatan astsubay emeklisi. Yunanistan’da;

“Gir bakalım şu ateşin içine!” demişler. Kırbaçlamışlar, itmişler, girmiş ateşin içine.

Ateşin üstüne basıyor, korların üstüne basıyor. Elleri, dizleri üstü düşmüş. Ondan sonrası ne olmuş, bilmiyorum. Anlatamadı. Çünkü ağladı astsubay. Ondan sonra ne olduğunu bilmiyorum.

Bu nesil bilmez ki! Bu nesil alır gazeteleri, müstehcen yayınları, onları okur, keyfine bakar. “Acaba Boğaziçi’ne mi gitsem, falanca yere mi gitsem, falanca yerden bir eğlence mi bulsam? diye. Hacivat ile Karagöz sahnesi gibi, “Yar bana bir eğlence!” Sabah oldu mu, anasının babasının kesesinden yemeğini yiyip evinden dışarı çıktı mı, bunu düşünür.

Bunu düşünmeyen kim?

Mü’min insan düşünmez.

Çocukları mü’min yetiştirmek lazım! Ötekisi mesuliyetsiz. O da düzelir, o da yola gelir ama anlatırsan. Anlatma fırsatı vermek lazım. Anlatacaksın; o da yola gelecek, bağlanacak.

Şu memleketin hâline acıyorum. Sokaklarına bakıyorum, caddelerine bakıyorum, Boğaziçi’ne bakıyorum. Şu camiyi, çevresini do-

laştım, kadınların vaaz verdiği yerleri dolaştım. Çok utandım, fevkalade utandım. Müslümanın ilk vazifesi temizliktir. Temizlik olmayınca, namaz oluyor mu? Abdest almazsan Kur'an okuyabilir misin? Boy abdestin olmasa bir şey yapabilir misin? Olmaz! İlk vazifesi temizlik. Kendi üstünü temizleyecek, kalbini temizleyecek, evini barkını, bulunduğu yeri temizleyecek. Su kıtlığı yok ki. Şadırvan şarıl şarıl su akıyor. Her şeyimiz var. Ama içimizde hakiki Müslümanlık zayıflamış. Şu çepeçevre cami, camimizin çevresi, içi, duvarları, her tarafı çiçek gibi olması lazım. Benim gönlüm öyle istiyor; çiçek gibi olması lazım. Şöyle bir yere baktığın zaman, bir bal damladığı zaman yala; o kadar temiz olması lazım.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

15 Şevvâl 1413 / 07.04.1993

İskenderpaşa Camii/ İstanbul

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

